

פרק ראשון: דע אהי, ישמרך ה"י, כי בהיות אומתנו אומת ישראל מיוחדת לש"י, הבדילנו בתורתנו הקדושה מכל האומות כאשר הוא נבדל מכל מה שזולתו, באמרו: עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו. אמר במקום זה, עם זו יצרתי, ונאמר במקום אהר השי"ת אחר, אחד בצורה, וזה שאנו אומרים: אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. ואמר עם זו יצרתי לי, כלומר, לי הבדלתיו להיות מיוחד לכבודי ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, וכבר ידעת שהעבדים הנהגתם כפי מה שהם ראויים בהנהגתם לאדוניהם. והנה השם יתעלה שהוא אדונינו ואנו עבדיו הוא קדוש שאין כמוהו וצוה אותנו להיות קדושים כאשר הוא קדוש, כמו שאמרו חכמינו ז"ל בפרוש והלכת בדרכיו, אמרו: מה הוא קדוש אף אתה היה קדוש, מה הוא חנון אף אתה היה חנון, מה הוא רחום אף אתה היה רחום. ואם כן נמצאו ישראל שכל הנהגותיהם מיוסדות על יחוד השם יתעלה לפי שמתדמים אליו בכל מעשיהם, והוא אמרו יתברך: והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה'. נמצא שכל זמן שאנחנו צושים הטוב והישר, שאנו מקדשים שמו הגדול, כאמרו: ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים, לפי שאנו מתדמים בהם לבוראינו יתברך יתעלה. וכל זמן שלא נתנהג כשורה ונעשה מעשים מקולקלים, אנו מחללים בהם שם-שמים אחר שאין אנו מתדמים לו והנה מעשינו מכוערים. ועל זה אמרו כמסכת יומא, בזמן שאדם קורא ושונה, ומשאו ומתנו אין נאה בשוק, אבל בזמן שאדם קורא ושונה, ומשאו ומתנו אין נאה בשוק, מה בני אדם אומרים עליו? ראיתם פלוני בן פלוני שלמד תורה כמה מקולקלין דרכיו וכמה מכוערין מעשיו! עליו הכתוב אומר: באמור להם עם ה' אלה ומארצו יצאו, ונמצא שם-שמים מתחלל. והטעם לכל זה, מה שאמרו רז"ל, שמאחר שאנו מתדמין לו במעשינו הנה קדושת השם וחלולו תלוי במעשינו...

שן הוא . דמו הוא לו במקום הנפש שהנפש תלויה
 הנפש היא הדם . דם ובשר לשון זכר . נפש לשון
 וטרפה . נבלת עוף טהור דבר הכתוב שאין
 נבלת צבית הכליפה ולמדך כאן שמטמא קרבה וכן

יד בִּי־נֶפֶשׁ כָּל־בֶּשָׂר דָּמוֹ
 בְּנִפְשׁוֹ הוּא וְאָמַר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
 הִם כָּל־בֶּשָׂר לֹא תֹאכְלוּ בִּי
 נֶפֶשׁ כָּר־בֶּשָׂר דָּמוֹ הוּא כָּל־
 אֲכָלֵי וּבָרֶת : טו וְכָל־נֶפֶשׁ
 אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבֵלָה וּטְרֵפָה
 בְּאֶזְרָח וּבִגֵּר וּכְבָשׂ בְּגִדָיו וְרִחֵץ
 בַּמַּיִם וּטְמֵא עַד־הָעֶרֶב וּטְהַר :
 טז וְאִם לֹא יִכְבֹּשׁ וּבִשְׂרוֹ לֹא יִרְחֹץ
 וּנְשָׂא עֲוֹנוֹ : פ
 יח א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 וְאָמַר : ב רְבִר אֶרֶב־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
 ג בַּמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ־מִצְרַיִם אֲשֶׁר
 יֹשְׁבֹתֶם־בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּבַמַּעֲשֵׂה
 אֶרֶץ־כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא
 אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ

ה'
 ו'
 ז'
 ח'
 ט'
 י'
 יא'
 יב'
 יג'
 יד'
 טו'
 טז'
 יז'
 יח'

וְאָמַר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל . שם פו : והנפש אשר תאכל . ונחיס סט ע :

ו' פ' אני ה' אלהיכם במ"ג אני ה' וסימן ושמרתם את חקתי .

א יח אחרי מות

רשי

ה לו חק :
ה כתובים
בם . אז
הם חיים

ובחוקותיהם לא תלכו . מה הניח הכתוב שלא אמר אלל
החוקין להם כגון טרטיאות ואצטדיאות רבי מאיר
חכמים : (ד) את משפטי תעשו . אלו דברים הא
לא נאמרו היו כדאי לאומרן : ואת חוקתי תשמרו

שיצא
לשומ
עליה
שפט
אני
אתם
אל
למד
חכמ
את
פרש
(ת"ט)
ועשו
למש
עשו
לחוק
ואס
סופו
לשלק
להזה
לשון
שכר
(נד)
כמש
ונאמ
אציו
אף
להבו
(ח)

וּבְחֻקֹתֵיהֶם לֹא תִלְכוּ : וְאֶת-
מִשְׁפָּטַי תַּעֲשׂוּ וְאֶת-חֻקֹּתַי
תִּשְׁמְרוּ לְלֵבַת בָּהֶם אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם : וְשָׁמַרְתֶּם אֶת-חֻקֹּתַי
וְאֶת-מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם
הָאָדָם וְחֵי בָהֶם אֲנִי יְהוָה : ס
שֵׁשׁ וְאִישׁ אִישׁ אֶרֶץ-כָּל-שָׂאֵר
בְּשָׂרָו לֹא תִקְרְבוּ דְגָלוֹת עֲרוּהָ
אֲנִי יְהוָה : ס וְעֲרוֹת אֲבִיךָ
וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה אִמְךָ
הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶיהָ : ס
ח עֲרוֹת אִשְׁתִּי-אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה
עֲרוֹת אֲבִיךָ הוּא : ס ט עֲרוֹת
אֲחֻוֹתֶיךָ בֵּת-אֲבִיךָ אִוּ בֵּת-אִמְךָ

מסר בליט'
ג' ה'
א"ס"פ
באור'
ו' ונבי' וחי'
כתוב' וחי'
ס"ככסיפ'
פ' בתור'
ר"פ דמיין
ג'
ז'
ז'
ז' ובענין
ומ"ב

את משפטי תגעל נפשכם וחמר את משפטי לרשעה : ואת
חתי . וערות ג' וסימן וערות אביהם לא ראו . ערות אביך וערו'
ד ואחות אביך . וא' וערות מלפא לא אריך לנא :

כנהדרין נב"ע"ג יא חולין מא : ואת חקתי תשמרו . יומא כו : ושמרו
ל"ק לח סנהדרין נע מכות כג ע"ג ג (סבת עו מענית סח) : וחי בזה . יומ
חיש אל כל . שנת ו' חנוכה וא בהודות מ' סנהדרין י' ס"ג .

מגיד משנה קדושה הלכות איסורי ביאה פכ"ב מגיד משנה

טו אין ממנין אפילו אדם נאמן וכשר וכו'. ירושלמי פ"ק דכתובות (ס"ה) אמר רבי זעירא מתניתא אמרה אפילו כשרים מזנין דתני אפי' חסיד שבחסידיס אין ממנין אותו אין אפטרופוס לעריות : ואסור לאדם למנות וכו'. בברכות פרק הרואה (פג.) תניא רבי אומר לעולם אל ימנה אדם אפטרופוס בתוך ביתו מנא לן מיוסף שלמלא לא מינהו פוטיפר ליוסף בתוך ביתו לא בל לאותו מעשה. ובע"ז פרק אין מעמידין (כג:) תני רב יוסף הרמלא לא תרבי כלבא ולא חשרי בר בי רב בלואפיוזא. ובהשגות א"ל הפרזו על מדותיו שלא אמרו חכמים אלא שלא יתאכסן עמה ע"כ ואפשר שרבינו סבור שהתאכסנות שהיא בדרך מקרה מותר כל זמן שאין שם ייחוד וכדמשמע בעירובין פרק כי"ד מעבדין (נג:) דא"ר יהושע פעס אחד נתארחתי אלל אלמנה אחת וכן בחולין (ו:) משמע גבי הנותן לפונדקית אבל לא אמרו אלא דירה שהיא קבע והוא בחצר אחד : לא תקנה אשה עבדים זכרים וכו' ואפי' קטנים וכו' :

יז אין דורשין בסתרי עריות וכו'. בחגיגה (יב:) תמלת פרק אין דורשין בעריות בני והעטס שהזכיר רבינו מפורש שם בגמרא :

טו אין ממנין אדם נאמן וכשר להיות שומר חצר שיש בה נשים אע"פ שהוא עומד בחוץ שאין אפטרופוס לעריות. ואסור לאדם למנות אפטרופוס על ביתו שלא ינהיג אשתו לדבר עבירה : טז *אסור לתלמיד חכמים לשכון בחצר שיש בה אלמנה אע"פ שאינו מתייחד עמה מפני החשד. אלא א"כ היתה אשתו עמו. וכן אלמנה אסורה לגדל כלב מפני החשד. ולא

תקנה אשה עבדים זכרים אפילו קטנים מפני החשד : יז אין דורשין בסתרי עריות בשלשה מפני שאחד טרוד בשאילת הרב והשנים נושאין ונותנין זה עם זה ואין דעתם פנויה לשמוע ולפי שדעתו של אדם קרובה אצל עריות אם נסתפק לו דבר ששמע מורה להקל. לפיכך אין דורשין

יח אמרו חכמים בשעה שנצטוו וכו'. נספרי (פ' בטעמיה) וישמע משה את העטס בוכה למשפחותיו מלמד שהיו ישראל מלפטרות בשעה שאמר להם משה לפרוש מן העריות ומלמד שהיה אדם נושא אחותו ואחות אביו ואחות אמו ובגמרא פרק אחרון דיומא (עט.) בוכה למשפחותיו על עסק משפחותיו :

יט ואמרו חכמים גדל ועריות וכו'. בפרק אין דורשין (יב:) ועוד אמרו חכמים וכו'. בבב"ב פרק גט פשוט (קסג.) כ גדולי החכמים וכו'. בפרק עשרה יוחסין (סג.) :

כא וכן יתרחק מן השחוק וכו'. בלכות (פ"ג מ"ג) שחוק וקלות רעש מרגילין לערוה : ולא ישב בלא אשה וכו'. בפרק הנע"ז (פג:) כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שלום שנאמר וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא : גדולה מכל זאת אמרו וכו'. [בפ"ק דקידושין (ג:)] אם פגע בך מנחל זה משכחו לבית המדרש אם אבן הוא נמוח אם ברזל הוא מתפוזן שנאמר הלא כה דברי כלש נאום יי וכפטיש יפוזן פלע : ובחכמה מהו אומר וכו'. בעירובין פרק כי"ד מעבדין (נג.) :

פליק הלכות איסורי ביאה פכ"ב :

אלא לשנים כדי שיהיה האחד השומע מפנה לבו ויודע מה שישמע מן הרב : יח אין לך דבר בכל התורה כולה שהוא קשה לרוב העם אלא לפרוש מן העריות והביאות האסורות. אמרו חכמים בשעה שנצטוו ישראל על העריות בכו וקבלו מצוה זו בתרעומת ובבכיה שני' בוכה למשפחותיו על עסקי משפחות יט ואמרו חכמים גדל ועריות נפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן. ואין אתה מוצא קהל בכל זמן וזמן שאין בהן פרוצין בעריות ובביאות אסורות. אמרו חכמים רוב בגזל ומיעוט בעריות והכל באבק לשון הרע : כ לפיכך ראוי לו לאדם לכוף יצרו בדבר זה ולהרגיל עצמו בקדושה יתירה ובמחשבה טהורה ובדעת נכונה כדי להנצל מהן. ויזהר מן הייחוד שהוא הגורם הגדול. גדולי החכמים היו אומרים לתלמידיהם הזהרו בי מפני בתי הזהרו בי מפני כלתי כדי ללמד לתלמידיהם שלא יתביישו מדבר זה ויתרחקו מן הייחוד : כא וכן ינהוג להתרחק מן השחוק ומן השכרות ומדברי עגבים שאלו גורמין גדולים הם והם מעלות של עריות ולא ישב בלא אשה שמנהג זה גורם לטהרה גדולה. יתירה מכל זאת אמרו יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה. ובחכמה הוא אומר אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד :

בריך רחמנא דסייען